

Βιτάλι Λαβρούσιν

Μέλος Ρωσικού τμήματος Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Τέχνης (AIS-AICA)

Μέλος Διεθνούς Ιδρύματος Τεχνών

Η παγκόσμια τέχνη στο μεταίχμιο των αιώνων έχει γίνει δυσδιάκριτη. Οι διαφορές στο ύφος, στα ρεύματα και στις κατευθύνσεις της καλλιτεχνικής σκέψης έχουν μετατραπεί σε ύλη για αυτοτελή ατομική αναζήτηση τρόπων έκφρασης των πλαστικών παραστάσεων. Ποικίλα υφολογικά και αισθητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται από τους καλλιτέχνες έχουν πια αποκτήσει ιδιότητα εργαλείου ή αναφοράς στα έμπειρα χέρια του σύγχρονου δημιουργού.

Η τέχνη του Κώστα Εφημίδη δεν εξαιρείται από αυτά τα συμφραζόμενα. Η προσωπική του καλλιτεχνική καλλιέργεια είναι κορεσμένη από πάμπολλες νύξεις και αναδρομές στους μεγάλους μαστόρους της παγκόσμιας τέχνης του 20 αιώνα. Με μια γρήγορη ματιά στους πίνακες του Εφημίδη μπορεί κανείς να διακρίνει μεμιάς αισθητικές συνηχήσεις με τις αναζητήσεις των Ρώσων ζωγράφων του κύκλου Λαριόνοφ — Φιλόνοφ αλλά και με τα έργα μερικών εκπροσώπων Παρισινής σχολής όπως ο Πικάσσο, ο Σαγκάλ και άλλοι. Χωρίς να κλείνεται στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου ύφους ο ζωγράφος προσπαθεί να διερμηνεύσει τη σημερινή πραγματικότητα περνώντας την από τα σκισμένα δίκτυα των καλλιτεχνικών πειραμάτων των αρχών του 20 αιώνα. Έτσι η ιδιαιτερότητα των καλλιτεχνικών αναζητήσεων και της διάθεσης της τέχνης του μεταίχμιου του 19 και του 20 αιώνα φανερώνεται στην ανταπόκρισή της προς την ατμόσφαιρα της σύγχρονης εποχής. Σ' αυτή την περίπτωση όμως μιλάμε μόνο για εξωτερικά μορφολογικά χαρακτηριστικά του ύφους μιας προσωπικής τεχνοτροπίας. Η τέχνη δε εκείνης της εποχής ήταν επαναστατική και πειραματική. Ενσάρκωνε τη μη ικανοποίηση από την πραγματικότητα η οποία ήταν αδύνατο πια να εκφραστεί με τα μέσα της παλαιάς ρεαλιστικής προσέγγισης. Αποτελούσε ένα είδος απορρόφησης του φωτεινού και διαφανούς απολλώνιου ιδεώδους από το επιθετικό και κορεσμένο διονυσιακό στοιχείο. Αλλά στην περίπτωση της τέχνης του Κώστα Εφημίδη πραγματοποιείται μια σπάνια μεταμόρφωση. Ο καλλιτέχνης σαν να βάζει το σφόνδυλο του χρόνου να κινείται αντίστροφα επιβάλλοντας στον σύγχρονο θεατή μια καινούρια αντίληψη της τέχνης των περασμένων εποχών. Χειριζόμενος επιδέξια την πλαστική πείρα των ζωγράφων του παρελθόντος και βασιζόμενος στις μορφολογικές τους αναζητήσεις ο Κώστας κατάφερε να αλλάξει εννοιολογικό κώδικα αυτής της τέχνης, να εναρμονίσει τη μορφή γεμίζοντάς την με καινούριο περιεχόμενο. Έχοντας χάσει τον εκστατικό της σπαραγμό καθώς και την βαρυσήμαντη επαναστατική ειλικρίνεια διατηρώντας όμως την ελευθερία στις μορφολογικές αναζητήσεις η τέχνη του Κώστα έχει αποκτήσει μια καινούρια αξία. Ο ζωγράφος έχει διερμηνεύσει ξανά και καμιά φορά έχει αλλάξει εντελώς τους κώδικες των καλλιτεχνικών εννοιών και συνειρμών με αποτέλεσμα να προσδώσει στη γνώριμη μορφή άλλο χαρακτήρα και άλλη σημασία. Με λεπτότητα αλλά και με σιγουριά αναμειγνύει ο καλλιτέχνης στους μουσαμάδες του την υπαρξιστική τραγικότητα του Φιλόνοφ με τον ειδωλολατρικό ελληνισμό του Πικάσσο καρυκεύοντας τη σύνθεση με την εκφραστικότητα του Κίρχνερ ή με τη λαϊκή θεατρικότητα των Ρώσων φουτουριστών. Εδώ όμως έχουμε να κάνουμε όχι με μια συλλογή παραπομπών στην παγκόσμια ζωγραφική αλλά με ένα ξεχωριστό και ιδιαίτερο φαινόμενο στην τέχνη. Η πραγματική μοναδικότητα του ζωγράφου Κώστα Εφημίδη κρύβεται στον ίδιο εαυτό του, στην ειλικρινή του αγάπη για τους ανθρώπους και τον κόσμο που είναι ζυμωμένη με το ρομαντικό του πάθος και με την ανοιχτωσιά της ψυχής του, στην χρωματική του μουσικότητα και στον πόθο του για αναζήτηση της ιδανικής αρμονίας και των κοινών ενωτικών εννοιών.